

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **JUDr. A. C.**, bývajúceho v B., proti žalovanému **JUDr. J. Č.**, bývajúcemu v B., zastúpenému Mgr. J. W., advokátom A., o návrhu žalovaného na zaplatenie sumy **220,21 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I, pod sp.zn. 10 C 35/2003, na dovolanie žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. marca 2012, sp.zn. 2 Co 103/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 13. apríla 2005, č.k. 10 C 35/2003-117 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 58 800,- Sk so 17 % ročným úrokom z omeškania od 8. januára 2001 do zaplatenia, trovy konania v sume 29 090,- Sk na účet právneho zástupcu žalobcu všetko v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Protinávrh žalovaného z 13. októbra 2004 zamietol.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 8. novembra 2007, sp.zn. 3 Co 485/2005 rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 58 800,- Sk so 17 % ročným úrokom z omeškania od 18. januára 2001 do zaplatenia zmenil tak, že žalobu zamietol. V časti výroku o protinávru žalovaného z 13. októbra 2004 a v časti výroku o trovách konania napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Okresný súd Bratislava I rozsudkom 29. novembra 2010, č.k. 10 C 35/2003-250 uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému sumu 220,21 € spolu so 17,6 % úrokom

z omeškania ročne od 2. marca 2001 až do zaplatenia a nahradiť žalovanému trovy konania v sume 1 577,33 € na účet právneho zástupcu žalovaného v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 451 ods. 1, § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 9 vyhlášky č. 240/1990 Zb. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnej pomoci, § 387 ods. 1 a ods. 2 Obchodného zákonníka. Po vecnej stránke rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa bezdôvodne obohatil vo výške 220,21 €, nakoľko žalovanému neposkytoval právnu pomoc za celé dohodnuté obdobie a tým vznikol žalobcovi nárok len na pomernú časť dohodnutej paušálnej odmeny od žalovaného.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. marca 2012, sp.zn. 2 Co 103/2011 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. S poukazom na ustanovenie § 97 a § 98 O.s.p. konštatoval, že vzájomný návrh i obrana žalovaného spočívajúca v uplatnení kompenzačnej námietky v konaní sú rozdielne procesné úkony. Pokiaľ neprevyšuje pohľadávka žalovaného pohľadávku žalobcu, posudzuje sa tento prejav vôle žalovaného ako obrana žalovaného proti návrhu žalobcu. Pokiaľ je však pohľadávka žalovaného vyššia, než pohľadávka uplatnená žalobcom, považuje sa prejav žalovaného, ktorým svoju pohľadávku započítal, vo výške zodpovedajúcej pohľadávke žalobcu za obranu a v tej časti, v ktorej žalovaný navrhuje, aby mu bolo prisúdené viac, než požaduje žalobca, za vzájomný návrh. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca si voči žalovanému v súdnom konaní uplatňuje sumu 1 951,80 € a žalovaný si za konania voči žalobcovi uplatnil pohľadávku vo výške 220,21 €, jedná sa preto o obranu žalovaného v zmysle § 98 O.s.p. a nie o vzájomný návrh tak, ako to uvádza súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí. Poukázal na odôvodnenie rozsudku z 8. novembra 2007, sp.zn. 3Co 485/2005, podľa ktorého úkon žalovaného predstavuje obranu a nevyvoláva dôsledky predpokladané ustanovením § 97 O.s.p. S poukazom na ustanovenie § 226 O.s.p. uviedol, že súd prvého stupňa je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu a na vytýkaný nedostatok bolo potrebné v odvolacom konaní v zmysle § 212 ods. 3 O.s.p. prihliadnuť, nebolo v kompetencii odvolacieho súdu toto pochybenie zhojiť, a preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa z uvedených dôvodov podľa § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. zrušil a podľa 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Konštatoval, že v ďalšom konaní úlohou súdu prvého stupňa bude zaoberať sa podaním žalovaného, obrany z 13. apríla 2004 vo výške 220,21 € v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu v rozhodnutí z 8. novembra 2007, v ktorom vyslovil, že podanie

žalovaného z 13. októbra 2004 označené ako vzájomný návrh, ktorým žiadal, aby mu bolo prisúdené menej, ako žiadal žalobca, nemá dôsledky predpokladané ustanovením § 97 O.s.p. Pokiaľ tento prejav žalovaného posúdil súd ako vzájomný návrh a tento prejednal, jeho postup nebol správny.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. f) O.s.p. a ustanovením § 241 ods. 2 písm. c) O.s.p. Namietal, že prijatie výkladu právnej normy odvolacím súdom v napadnutom uznesení by znamenalo, že pokiaľ si žalovaný voči nároku žalobcu uplatní vzájomným návrhom nižšiu sumu, ako sa domáha žalobca, má byť takýto úkon posúdený iba ako obrana proti návrhu. Takýto výklad zo strany odvolacieho súdu považoval za arbitrárny, odnímajúci mu možnosť domáhať sa svojho nároku voči žalobcovi v prípade, ak je výška jeho nároku nižšia ako žalobcu. Uviedol, že akceptáciou takéhoto postupu je žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom, nakoľko napriek tomu, že si splnil poplatkovú povinnosť, vykonal úkon v predpísanej forme, by s prihliadnutím na právny názor odvolacieho súdu nemalo byť o jeho nároku vôbec rozhodnuté. Aj záver odvolacieho súdu, že právny názor vyslovený rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp.zn. 3 Co 485/2010 z 8. novembra 2007 bol pre súd prvého stupňa záväzný, považoval za nesprávny. Navyše uvedený rozsudok označil za nedostatočne odôvodnený. Navrhol, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu označil dovolanie za účelové a navrhol ho ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ dovolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia

návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadol povinný dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením zrušil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému v § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie povinného preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania povinného by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu) ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Z obsahu dovolania oprávneného je zrejmé, že dovolateľ namieta prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytykané nesprávnosti postupu súdov nižších stupňov sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či dovolateľovi bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania.

Dovolateľ argumentáciu o existencii procesnej vady konania uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. nezakladá na tvrdení, že súdy porušili ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúce postup súdu v občianskom súdnom konaní alebo že nezachovali zákonom stanovenú procedúru pojednania veci, znemožnili mu urobiť niektorý procesný úkon a podobne. Podstatou jeho dovolacích námietok je, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii ustanovení zákona. Z určujúceho – obsahového – hľadiska (viď § 41 ods. 2 O.s.p.) teda z jeho strany nejde o námietku odňatia možnosti konať pred súdom, ale o námietku inú, ktorú dovolateľ uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti

a vecnej správnosti právnych záverov súdov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých v danom prípade založili svoje rozhodnutia.

Podstatná časť dovolacích námietok žalovaného spočíva v tvrdení, že odvolací súd v danom prípade vychádzal z nesprávnej interpretácie § 97 a § 98 O.s.p. a v nadväznosti na to dospel k nesprávnemu právnemu názoru, že podanie žalovaného z 13. októbra 2004, označené ako vzájomný návrh, ktorým žiadal, aby mu bolo prisúdené menej ako žiadal žalobca, nemá dôsledky predpokladané ustanovením § 97 O.s.p. Uvedená časť výhrad dovolateľa voči napadnutému rozhodnutiu sa týka činnosti súdu, v rámci ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Táto činnosť súdu je obsahom právneho posudzovania veci.

Ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom výslovne do súvislosti iba s faktickou procesnou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením veci. Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je síce relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je ale procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 (viď tiež R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011).

Žalovaný ďalej namietal aj skutočnosť, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalovaného boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalovaným vytýkaná skutočnosť by mala za následok

vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovaného nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodal návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. marca 2013

JUDr. Soňa Mesiarkinová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová